

Vooraf

George Baker schreef ruim 400 liedjes, maakte 23 albums, scoorde 35 hits in eigen land en stond twee keer hoog in de Amerikaanse Billboard Hot 100. Hij verkocht meer dan 20 miljoen platen en toerde over de hele wereld. Zijn nummers klinken in Hollywoodfilms en tv-reclames. Inmiddels is hij de 70 gepasseerd maar nog dagelijks in zijn huisstudio te vinden, waar hij componeert en opneemt. Een paar keer per maand staat hij ergens op een podium. Zijn carrière omspant een halve eeuw.

Dit verhaal begon in de zomer van 1969, toen de 24-jarige fabrieksarbeider Hans Bouwens liedjes begon te schrijven. Een van zijn eerste nummers, 'Little Green Bag', werd tegen alle verwachtingen in een internationaal succes. De maker bleek geen onehitwonder: in de jaren die volgden scoorde hij met zijn George Baker Selection de ene gouden plaat na de andere. De grootste klapper kwam in 1975. Een simpel blokfluitdeuntje leidde tot 'Paloma Blanca'. Het liedje stond in tientallen landen boven aan de hitlijsten en ging minimaal 6 miljoen keer over de toonbank. Nog bijzonderder was wat andere artiesten ermee deden. Het nummer is opgenomen door wereldberoemde popsterren en obscure groepen, is een instrumentale evergreen en leeft voort in hardrock-, disco- en houseversies. Er zijn zo'n 450 officiële uitvoeringen van. Dat is minder dan de 2000 covers van 'Yesterday' van The

Beatles, maar aanzienlijk meer dan de 370 versies die er van Bob Dylans 'Blowin' in the Wind' bestaan. 'Paloma Blanca' is met afstand de meest gecoverde song van een Nederlandse artiest. De Spotify-afspeellijst bij dit boek telt 211 verschillende versies, samen goed voor 11 uur en 33 minuten non-stop luisterplezier.

Je zou verwachten dat zo'n artiest in eigen land op een voetstuk staat. Dat er boeken over hem zijn geschreven en documentairemakers zijn deur platlopen, dat er een George Bakerstraat is, dat hij jurylid is bij *The Voice of Holland*, oeuverprijzen heeft ontvangen en als een van de eersten wordt opgenomen in de Nederpop Hall of Fame (die nog altijd niet bestaat). Maar dit valt tegen. In terugblikken schittert George Baker door afwezigheid. Gaat het over muzikale pioniers van eigen bodem, dan ontbreekt steevast zijn naam. En in ranglijstjes van beste Nederlandse langspeelplaten aller tijden zoek je vergeefs naar een van zijn vele elpees. De jaarlijkse Top 2000 biedt onderdak aan slechts twee van zijn liedjes: 'Little Green Bag' is een gegarandeerde top 700-notering, maar 'Paloma Blanca' bungelt al jaren onderaan, klaar om afgevoerd te worden naar de subtop 2000, de donkere kelder van platen die de drempel niet hebben gehaald. Als hij in de media verschijnt, worden hem steeds dezelfde vragen gesteld. Hoe is dat liedje over dat groene tasje nou eigenlijk ontstaan? (In de oefenruimte.) En gaat het echt over een zakje wiet? (Nee.) Eigenlijk weten we vrij weinig over George Baker. Nog minder weten we over de man achter de artiestennaam, het jongetje uit Hoorn dat het schopte van doppendraaier in een limonadefabriek tot koning van de commerciële popmuziek.

Waarom is dat? Die vraag vormt het vertrekpunt van dit boek en ik zal meteen het antwoord geven. Dat komt, beste lezer, omdat George Baker in eigen land nooit voor

vol is aangezien. Natuurlijk, hij werd omarmd door de TROS, die hem naar tropische eilanden vloog waar hij op blote voeten en met uitpuilend borsthaar in de branding zijn hits mocht playbacken. Op jaarmarkten, braderieën en piratenfestijnen was en is hij een graag geziene gast. Maar ik bedoel iets anders. Ik heb het niet over zijn enorme schare fans, maar over de minstens zo grote groep Nederlanders die altijd op zijn muziek heeft neergekeken. Ik heb het over de vele muziekjournalisten, columnisten en opiniemakers die Hans Bouwens in zijn lange carrière hebben genegeerd en gekleineerd, die zijn muziek commercieel, smakeloos, zielloos en onbeduidend noemden, en die 'Paloma Blanca' als een 'dieptepunt in de nederpop' hebben afgedaan. Waar ik ook op doel is ons belangrijkste tijdschrift over popmuziek, *Muziekkrant Oor*. Het blad heeft Hans in de afgelopen vijftig jaar welgeteld twee keer geïnterviewd. De eerste keer was in 1976 en dat werd geen prettige ervaring voor hem. De les die hij al vroeg leerde is dat in Nederland alles te koop is, behalve erkenning.

Er was een buitenlander voor nodig om daar verandering in te brengen. De Amerikaanse regisseur Quentin Tarantino gebruikte 'Little Green Bag' in zijn film *Reservoir Dogs* en sindsdien is George Baker een cultheld, cool en stoer, iets wat hij graag luister bijzet door ongeschoren en met een donkere zonnebril acte de présence te geven. Maar is 'cult en cool' wel de status die hij verdient? Is dat zoveel beter dan niet meetellen, zoals in de lange jaren vóór *Reservoir Dogs*? Het is in elk geval leuker voor de hoofdpersoon zelf, want overal waar hij nu komt, slaan de mensen hem op de schouder. Maar zijn nieuwe status legt ook beperkingen op. George Baker mag komen opdraven om 'Little Green Bag' te zingen en nog eens te vertellen hoe onverwacht het succes van dat eerste liedje was. Maar zodra hij zich heeft omgedraaid, noemen de

mensen hem een 'foute artiest' en zeggen ze dat zijn liedjes *guilty pleasures* zijn.

Voor mij was zijn muziek nog minder dan een guilty pleasure. Uit zijn oeuvre kende ik alleen 'Little Green Bag' en 'Paloma Blanca'. Ik had geen enkel nummer op cd. Toen iemand mij een paar jaar geleden voorstelde een boek over George Baker te schrijven, vond ik mijzelf de minst aangewezen kandidaat. Maar één opmerking bleef hangen: 'Niemand weet dat hij de succesvolste Nederlandse artiest ooit is.' Ik wist dat ook niet. En ik twijfelde of dat wel waar was. Als je dan enigszins nieuwsgierig bent aangelegd, kun je maar één ding doen: uitzoeken of die opmerking klopt. Zo begon ik aan dit boek. En laat ik maar meteen bekennen: het sluitende bewijs heb ik niet gevonden. Om vast te stellen wie het succesvolste is, zijn verkoopaantallen nodig en daarover doen popartiesten per definitie schimmig. Je moet de getallen die ze noemen maar geloven. Of je gelooft ze niet. In elk geval weet je dat ze de cijfers soms fors naar boven afronden, zoals visers het formaat van hun vangst, en soms met opzet veel te laag voorstellen omdat de belastingdienst ook kranten leest. En wat is 'succesvolst'? Is dat het aantal verkochte platen? Het aantal hits? Het aantal keer dat je door een andere artiest gecoverd bent?

Al snel was er iets wat ik veel interessanter vond. Het leven van Hans Bouwens bleek bijzonder, te beginnen bij zijn afkomst als zoon van een Italiaanse soldaat die in het niets verdween. Zijn weg naar succes en de onverwachte hit 'Little Green Bag' zijn als uit een jongensboek, de tol van de roem die hij betaalde misstaat niet in een driestuiverroman. Bovenal leerde ik een artiest kennen die groot is in een muziekgenre waaraan vaak makkelijk voorbij wordt gegaan. 'Middle of the road', 'mainstream',

‘Top 40-repertoire’ of hoe je het ook wil noemen: over deze muziek wordt veel minder geschreven en nagedacht dan over de gitaarhelden met hun seks, drugs en rock-’n-roll. De liedjes in de hitparade: die zijn er toch alleen om zoveel mogelijk geld aan te verdienen? Die worden vooral gemaakt voor verliefde tieners die met hun hormonen geen raad weten. Of anders voor huisvrouwen die niet meer weten wat hormonen ook alweer waren. Over de commerciële kant van de popmuziek wordt al snel gezegd dat die oninteressant en betekenisloos is.

Maar is dat wel terecht? Commerciële liedjes zijn van alle tijden, sterker nog, ze zijn altijd het populairst geweest. Zelfs op het hoogtepunt van de swingende jaren zestig verkocht het smartlappenechtpaar Gert & Hermien in Nederland meer platen dan The Beatles en The Rolling Stones samen. En waarom zou ‘middle-of-the-roadmuziek’ per definitie saai zijn? Over George Baker en zijn muziek zijn spannende verhalen te vertellen, zoals uit dit boek zal blijken. En hoezo ‘betekenisloos’? Luisterend naar zijn teksten ontdek je dat hij wel degelijk een boodschap heeft. Daarbij sprak ik mensen voor wie zijn muziek belangrijk is geweest en die aan zijn liedjes veel steun hebben gehad. George Baker is gedraaid bij huwelijken en begrafenissen, er zijn liefdes door ontstaan, een Amerikaanse schrijver droeg zijn boeken aan hem op en een Nederlandse vrouw beweerde dat ze uit coma ontwaakte toen haar man een cassetterecorder naast haar bed zette en dag en nacht George Baker-liedjes afspeelde. Je kunt dus veel over zijn muziek zeggen, maar niet dat die geen betekenis heeft gehad.

In dit boek ga ik op zoek naar George Baker én naar Hans Bouwens. Die twee hebben veel met elkaar te maken, maar ze zijn niet dezelfde persoon. De een, George Baker, is een popartiest die in de jaren zeventig meer suc-

ces kende dan enige andere muzikant van eigen bodem, die dankzij z'n liedjes miljonair werd, de hele wereld zag, meerdere keren een comeback wist te maken en na een halve eeuw nog steeds een klinkende naam in de nederpop is. De ander, Hans Bouwens, is een in diepste wezen verlegen man die lang heeft geworsteld met vragen over zijn afkomst, die te veel geleefd werd door zijn succes en daar te laat achter kwam. Een gesloten persoon die moeilijk zijn emoties toont, maar daar in zijn liedjes een uitlaatklep voor vond.

Hans Bouwens heeft dingen meegemaakt die voor normale stervelingen buiten bereik blijven. Maar dat is niet het enige wat zijn biografie boeiend maakt. Zijn levensverhaal leert ons ook hoe je als doodgewone arbeidersjongen met een gitaar, wat akkoorden en een goede stem in de jaren zeventig nog een wereldster kon worden. Het was een gouden periode voor de nederpop. De hitparade had veel meer aanzien dan tegenwoordig en het gedrukte exemplaar van de Top 40 was het meest gelezen document onder jongeren. Het was ook een turbulente tijd voor de Nederlandse samenleving. Het stof van de roerige jaren zestig daalde neer, er was veel overhoopgehaald en verhoudingen waren ingrijpend veranderd. Nederlanders moesten opnieuw hun plek bepalen in een land dat ernstig verdeeld bleek. Links stond tegenover rechts, hoog- tegenover laagopgeleid, jong tegenover oud, stad tegenover platteland, echte cultuur tegenover wegwerpvermaak. En ook in de popmuziek werd strijd geleverd, stonden 'goede' en 'slechte' smaak tegenover elkaar. Bij weinig andere artiesten werd dat zo duidelijk als bij George Baker. Voor een deel van Nederland was hij een working class hero, een simpele jongen die door hard werken de top had bereikt; voor het andere deel was hij het symbool van oppervlakkigheid en vercommercial-

lisering, van de ‘vertrossing’, zoals dat in die dagen werd genoemd.

Er verschijnen vandaag de dag veel biografieën waaraan de hoofdpersoon heeft meegewerkt. Het zijn geautoriseerde levensverhalen. Dit boek is daarop een uitzondering. In juni 2016 zocht ik Hans Bouwens op in zijn studio in Waddinxveen. We hadden een lang gesprek en ik stelde voor zijn biografie te schrijven. Een paar weken later antwoordde hij me per e-mail. Een boek streelde uiteraard zijn ijdelheid, liet hij me weten, maar zou ook betekenen dat hij over dingen uit zijn privéleven moest praten die hij altijd buiten de media had weten te houden. Dat waren zaken die niet alleen voor hemzelf maar ook voor anderen pijnlijk zouden kunnen zijn, schreef hij, en om die reden ging hij niet op mijn voorstel in. Maar hij zou me niet tegenwerken als ik het boek tóch zou willen schrijven.

Het bleef zodoende bij die ene ontmoeting. Zonder medewerking van de hoofdpersoon ben ik minder in staat geweest onder zijn huid te kruipen dan ik gewild had. Dat is jammer. Maar wat eerst voelde als een handicap bleek uiteindelijk een voordeel te zijn. Ik moest het anders aanpakken en mijn eigen plan trekken. Ik haalde al zijn muziek in huis en luisterde naar elke song, verzamelde de vele interviews die hij in zijn lange carrière heeft gegeven, zocht naar aanvullende artikelen, las boeken en bekeek televisieprogramma’s. Zo begon ik steeds beter te begrijpen hoe zijn carrière was verlopen en kreeg ik een goed beeld van de man achter het hitsucces. Bovendien gaf deze aanpak mij veel vrijheid om thema’s uit te diepen die meer inzicht geven in zijn muziek en de manier waarop er naar hem is geluisterd in de afgelopen vijftig jaar. Dit is daarmee niet alleen een biografie van een nederpopartiest geworden, maar ook een boek over ‘goede’ en

‘slechte’ smaak, en hoe dat onderscheid ons denken over popmuziek de afgelopen halve eeuw heeft bepaald.

Ik schreef net dat ik Hans één keer heb ontmoet. Dat is, bij nader inzien, niet helemaal waar. Eind jaren negentig woonde ik in Gouda. Het was de tijd dat hij weer volop in de belangstelling stond door de film *Reservoir Dogs*. Op een middag zat ik bij Cosmo Kappers aan de Oosthaven toen in de spiegel naast mij een man kwam zitten die ik herkende van televisie. De volgende dag vertelde ik op mijn werk wat mij nu weer overkomen was. Ik moest daarna enige tijd door het leven als ‘de man met dezelfde kapper als George Baker’. Het was een bijnaam die mij toen matig beviel, maar ik nu als eretitel zou hebben gekoesterd. Het kost mij namelijk geen enkele moeite meer om toe te geven: jazeker, ik hou van George Baker.

Voor een afspeellijst met 211 covers van ‘Paloma Blanca’:
bit.ly/bakerboek